

Hlavní název: A. V. Hnojka Tělo lidské s ohledem na duši lidskou
Druh dokumentu: Monografie
ISBN: null
Autor: ***Donator NF***
Hnojek, Antonín, Vojtěch
Strana: 34 - 35

SYSTEM
◆KRAMERIUS◆

Podmínky využití

NK ČR poskytuje přístup k digitalizovaným dokumentům pouze pro nekomerční, vědecké, studijní účely a pouze pro osobní potřeby uživatelů. Část dokumentů digitální knihovny podléhá autorským právům. Využitím digitální knihovny NK ČR a vygenerováním kopie části digitalizovaného dokumentu se uživatel zavazuje dodržovat tyto podmínky využití, které musí být součástí každé zhotovené kopie. Jakékoli další kopírování materiálu z digitální knihovny NK ČR není možné bez případného písemného svolení NK ČR.

Národní knihovna ČR
Klementinum 190
110 00 Praha 1

kramerius@nkp.cz

ských rodičů: *Metisové* (die *Mettisen*); potomci Evropana a americké Indianky: *Mesticové* (die *Mestizen*), z černocho a Američanky: *Zambové* (die *Zambo's*) a naopak. —

Mezi lidmi po světě rodí se něco málo více *pohlaví mužského*, na sto ženských o 4 neb 6 mužských více, a přibývá jich u přirovnání rodičích se s umírajícími každou minutu o jedenácte.

§. 15.

Pohlaví. — Podobnost.

Znamenitěji, než při celých plemelech, liší se tělo lidské dle dvou *pohlaví*, totiž *mužského* a *ženského*, ovšem nejvíce oudy těmi, kteréž právě tomu jednomu neb druhému pohlaví výhradně přináležejí; ale i takto: Vůbec tělo *mužské* jest vyšší a mohutnější, s pokožkou tužší, napnutější, drsnatější a hojněji se potící, s kostmi většími, obhrublejšími, hranatějšími, s nervy a svaly silnějšími a tudy těžšího namáhání schopnějšími; má hlavu větší, obličej delší, v jehož pevných *rysech* či *tazích* jeví se též pevná *povaha duše* (der *Charakteur, indoles animi*), tvář a bradu vousy porostlou, ústa prostrannější, v hlavě více mozku, na krku vysáhlejší ohryzek, volnější chřtán, a tudy zvučnější, hlubší hlas, prostrannější plíce, delší dutinu hrudní, a tudy dokonalejší dýchání, plnější a silnější, tudy také zdlouhavější žilobití.

Ženské naproti tělo jest (as o $\frac{1}{12}$) kratší a (as o $\frac{1}{3}$) lehčí, s pokožkou tenší, bělejší a hladší, s kostmi slabšími, zakulacenějšími, hladkými, s nervy slabšími, citlivějšími, s svaly kratšími, řídkými; má hlavu menší a kulatější, taktéž kulatější obličej a kratší, tvář i bradu hladkou, ústa užší, spanilejší, hyblivější, krk táhlejší, okrouhlejší a bez znamenité zevnitř známky ohryzku, chřtán užší a tedy tenší a slabší hlas, tenší žebra a dolní z nich více nahoru nakroucená, protož také dutinu hrudní kratší, a však, pro prsy, širší, oběh krve rychlejší, krev vodnatější a méně bujnou, žilobití rychlejší, život (totiž pod srdcem krajinu těla) rozsáhlejší, ruce a nohy útlejší, oudy tučnější, okrouhlejší, plnější, a tudy ohébnější, maso kypřejší a zvlácnější. Tělo ženské jest útlejší a slabší, při tom ale sličnější a půvabnější, odkudž pohlaví ženské slove *pohlaví slabé* a *pleť krásná*. Dozrávat (podobně útlým bylinám) dříve, ale i dříve odkvétá, jsouc mimo to i čtenější nemoce podrobeno. —

I v přirozené povaze duševní nalézá se mezi *mužem* a *ženou* rozdíl ten, že *muž* bývá usedlejší myslí, že rozumem hluboko bádá, a k zpytování pravdy i schopnější jest, že se snadno neleká nebezpečí, že pln odvahy starostem třeba ná-

ranným nerad se vyhýbá, že zastává záležitosti rodinných, pospolitých, obecných atd. On jest přirozený ochrance ženy. Žena pak, jsouc citelnější, spokojuje se tichou domácností, soukromným obyváním s manželem, s dítkami a s čeládkou, trávic dny své pracemi podobnými, nepatrnými ač užitečnými a potřebnými. —

Než při obojím pohlaví, v různých osobách, zláště co do povahy duše, jsou patrné výmínky, takže i mezi mužskými jest *zženštilců*, a mezi ženskými *mužatek*, žen to myslí takové, jakou mívá obyčejně jen muž, jaké u příkl. v *Čechách* byly po smrti *Libušině samoženky* (die *Amazonen*), není-li zpráva ta o nich pouze vymyšlena. —

Jednotliví ale lidé (*jednotlivci*, *jedinci*, die *Individuen*) i téhož plemene i téhož pohlaví, nejsou po celém světě tak zevrub podobni sobě, aby i jen na dvou z nich, třebať by byli z jedněch rodičů v tomže čase zplozeni, u příkl. dvojčata, nebylo ani té nejmenší rozeznávající známky, a byť toliko jedinou *blíznou* (die *Muttermal*) již na svět přinešenou, jakož v celé přírodě vůbec při vší pravidelnosti jejich plodů panuje ta nejobdivnější rozmanitost, ješto ani dva listy téhož stromu nemají tentýž zevrub tvar.

Nicméně pozorovati lze jakous podobnost, zláště obličjeje, na dětech s rodičemi ano i s dávnějšími *předky* jejich, kteráž slove *rodinná* (die *Familienähnlichkeit*, *similitudo familiaris*). Leč i na celých národech bývá patrná *národní tvářnost* (die *Rationalphysiognomie*) u příkl. na *Židech*.

§. 16.

Živobyť a smrt. — *Stáří nyní menší, než před časy.* — *Stupně věku lidského.* — *Úmor lidí vypočítaný.* — *Známky smrti.* — *Křisení nedoumrlych.* — *Smrt pokuta hříchu.* — *Nakládání s mrtvolami.*

Pokudž duše trvá s tělem ve spolku, oučinkujíc v něm: říkáme, že *tělo žije neboli žive*. Opouštíc pak duše tělo své, zůstavujíc je *mrtvé*, když nemůže ho déle potřebovati k úmyslům svým, poněvadž to přestalo míti k tomu vlastností náležitých. — *Co ale asi jest živobyť těla?* Zajisté řada delší kratší rozličných proměn, kteréž se v něm samém a jím samým dějí, buď dle vůle duše opanující je, buď i krom vůle její, u příkl. při pohybování oudů, při trávení žaludku, *dokudž duše ta obývá tento hmotný příbytek svůj*, činíc s ním dohromady člověka jednotlivého. Když byla duše oddělila se od těla: přiházejí se arc také v něm a jím jinde proměny, u příkl. hnitím; nikoliv ale aby bylo v předešlé způsobě a k předešlému účelu zachováno, nébrž rozloženo v původní částky a